

kan gaae, til Gjenstand for en alvorlig Overveielse, og man vil see, at Ministeriet bestandsigt, forudsat naturligtviis, at det fastholder sit Program, vil kunne gaae Veie, hvor Actionsanlæggelsen ikke vil lægge det nogen Hindring iveien, men at det ogsaa vil kunne gaae andre Veie, ad hvilke Actionsanlæggelsen vil lægge det Hindring iveien. Ministeriet kan med den fulde Fastholdelse af Programmet gaae forskjelligr Veie, og paa disse Veie kan Actionen stille sig paa en ganske forskjellig Maade til det, som er Ministeriets Formaal. Vi vide ikke, hvilke Veie Ministeriet vil gaae under visse Eventualiteter; vi vide ikke, hvilke Planer det har, hvilken Fremgangsmaade det vil følge under denne Sags videre Fremme. Det veed det maaskee ikke selv, og vi endnu mindre. Vi have imidlertid nu faaet den Oplysning, at det vil gaae en Veie, paa hvilken Actionen, dersom den bliver fremmet, vil berebe det Vanfæligheder. Vi have Tillid til Ministeriet; Ansvarer for denne Tillid hviler paa os, og vedbliver at hvile paa os, om vi end toge fejl og bleve skuffede. Jeg tilstaaer, at jeg i Foraaret 1852 aldrig troede, at det daværende Ministerium vilde fragaae den dengang afgivne Erklæring. Der var dengang Mænd i Ministeriet, til hvem jeg havde en saadan Tillid, at jeg aldrig kunde faae det i min Tanke, at det vilde ske, som skete. Man kan skuffes i sin Tillid; men man bærer da Ansvarer for, om man har havt letfindig Tillid; Ansvarer for vor Tillid til det nuværende Ministerium — som jeg haaber til Gud ikke vil blive skuffet — hviler derfor paa os. Men, at Ministeriet gaaer en Veie, paa hvilken Actionen vilde træde det hindrende iveien, at Ministeriet erklærer, at vi ved at anlægge Action vanfæliggjøre Stillingen, — derfor hviler Ansvarer paa Ministeriet, derfor bære det sit Ansvar. Dette er min Opfattelse af Sagens Stilling.

En æret Rigsdagsmand, der første Gang har hævet sin Røst i denne Sal, og ved hvis patriotiske Tølelser vi vist have glædet os, selv om vi ikke kunne understøtte de af ham udtalte

Anskuelser, har — som af mig blev fulgt med megen Interesse — kastet forskjellige Eventualiteter hen i sin Tale, der netop vise, hvorledes en Action kunde udøve en ganske forskjellig Indflydelse paa Stillingen. Han har sagt: ja, men det er godt til at holde de gamle Ministre borte med, at man har en Action imod dem; thi vi forhindre dem derved fra at intriguere — man tilgive mig dette Udtryk — for at komme ind igjen. Hvis man altsaa anfaae dette for en Nødvendighed, eller Ministeriet virkelig anfaae noget Sligt i saa Henseende for uønskeligt, da er det sikkert, at det ikke vilde vanfæliggjøre dets Formaal, om vi fremmede Actionen. Han har derhos sagt: vi kunne ikke vide, hvis Rigsraadet erklærede, at det ikke vilde forhandle om Fællesforsætningen, om da ikke Hs. Majestæt vilde ophæve Forordningen af 26de Juli. Det er en Eventualitet, som jeg her kun omtaler, fordi den ærede Rigsdagsmand nævnte den; men sæt nu, at noget Sligt var Ministeriets Plan, saa vil han dog kunne indsee, at det vil være en Hindring for at gjøre det, naar selve Spørgsmaalet om Lovligheden af Forordningen af 26de Juli var bragt under en Domstols Paafjendelse. Jeg fremsætter kun disse Exempler for at vise, hvorledes Eventualiteterne kunne stille sig paa meget forskjellig Maade, for at vise, hvorledes man maa have et klart Overblik over den hele Veie, man bør gaae, og hvad man vil gjøre, hvis det eller det indtræffer, for at føre Sagen igjennem alle Vanfæligheder til en lykkelig Ende. Det kunne vi ikke forud overse. Men, naar nu Fællesforsætningen er vort Hovedformaal, og naar nu Ministeriet erklærer, at dets Stilling ikke vil blive understøttet, men tvertimod vanfæliggjort ved Actionen, saa maa vi, seende paa det, der er vort Hovedformaal, for Tiden stille Actionen i Bero. Selv derfor, om der imellem Rigsdagen og Regjeringen sulde være en Forskjellighed i Opfattelsen af Stillingen, faaer denne Forskjellighed ved dette Skridt fra vor Side dog megen praktisk Betydning.